

Pili Yoldi

KAZETARIA

Nafar analogikoak

Juan Cruz Alli politikari eta esaera zahar zale amorratuari entzun nion behin: “Ez dago ezer okerragorik jarri ez daitekeena baino”. Esaldia primeran datorkigu Nafarroako euskaldunoi, gelditzeko itxurarik ez duen euskararen ezabaketa ekaitz honen azpian. Orain, telebista ikusteko liskarra: Iruñean euskaraz emititzen duen irrati bakarra itzali nahi digute, lizentzia ez emateko hamaika mila tranpa eginez eta hori gutxi balitz, itzalaldi digitalaren mamuak ETB kendu nahi digu Nafarroako gutxituei. Urte oso bat daramate, *Pello eta Otsoa* ipuinean bezala, badatorrela munstroa, badatorrela, hasieran baietz ETB ikusiko, gero agian, eta geroago ezetz. Hurrengoan tresneria arazoa dela, eta bukaeran dirua. Tabernetan bezala, ordaintzeko momentuan denak zeruari begira, telebistakoak ezetz, hemengo agintariak ezta pentsatu ere. Honekin guztiarekin hizkuntza normalizatzeko UPNren estrategia argia ez bagenu, orain badakigu zein den: sistema aldaketa aprobetxatuz, digital mundutik euskaldunak kanporatu eta analogikoak nahi gaituzte. *Eusko-fobia* izendatu dezakegun indarrean dagoen erasoaldi berrian, euskara ez da bakarrik gutxiengo baten hizkuntza: beste garai bateko fosila izateaz gain, hiztunak modaz pasatuta gaude, zaharkituak, usteldutako kutsua bagenu bezala. Etengabe entxfatuta egoten den belaunaldi berriari nola

JOSU SANTESTEBAN

interesatu behar zaio digital munduan ez dagoen hau? Gora ingelesa modernoa eta digitala! Eta museotako zaharkin analogiko hori entzun nahi baduzu, ordaindu kodifikatutakoan.

Gure muturrean, esparru publikoetatik kentzen ari dira euskararen arrasto guztiak, baina orain uste ez genuen arloan sartu dira arrapaladan: etxeko egongeletan, santutegi pribatuaren tresnarik preziatuenean, telebistaren erreinuan. Ikusi behar ditugunak! Uhinen nahaste-borraste honetan, sekula imajinatutako egoera ez-logiko hauek sortarazten ditu egungo nafar politikak: nik ETBren programazioa ikus-

teko defentsa egiten, futbola eta boxeoz izarrak parrilako kuttunak dituen, gurasoei beldurra ematen diguten marrazki bizidunen pantaila; siesta hondatzeko eztabaida ximpleak, eta Tele5ren antzerako eskaletak dituzten informatiboena katea!

Ana-logikoa, bi hitzetan, logikatik kanpo! Argudio bat nire defentsan: familia guztietan bezala, aitortu beharra dut aitona pilotazale amorratua dudala, haurrei *Mibiluz*e kristorena gustatzen zaie eta nire koinata *Far west*eko zineman goi mailako aditua bihurtu zaigula Clint Eastwoodi esker. Nonbait digitalizatu gabe gaude etxean. Akaso arrazoia dute, eta ez ote gara gu –Anari abeslariari behin entzun nion bezala– analogiko xamarrek izango. ■

«
Gora ingelesa modernoa eta
digitala! Eta museotako
zaharkin analogiko hori
entzun nahi baduzu,
ordaindu kodifikatutakoan
»

TXANDAN

Edn Zelaieta

Hala bataiatu dio Gasteizko *vox populi*ak Aldundiaren Jauregiaren atzealdean egindako plazatxoari: Kondoien plaza. Izan ere, plaza horretan jarri dituzten argietako bonbilak forma luze eta zurikoak dira; nonbait, kondoien gisakoak herri iruditeriarentzat.

Halarik ere, plazarekiko oso bestelako asmoa zuen Arabako Foru Aldundiak: Araban frankismoak errepre-saliatutako pertsonen oroimena berreskuratzea. Horretarako, monolito batean txertatutako *In memoriam* epigrafearen azpian, errepre-saliatu arabarren izen-deiturak ageri dira banan-banan pantailatxo batean. Hortaz, oroi-

Kondoien Plaza

men kolektiboa jaso nahi izateko egitasmoa aitortu behar zaio gure erakundeari.

Ez dakit zuei, baina niri atenzioa ematen dit lan publikoetan kargudun nagusiaren izen-deiturak harrian lantzeko tradizioari oraindik eusteak. Zergatik eta zertarako egiten ote da? Zer nabarmendu nahi da horrela? Egin kontu, irakurle.

Plazaren izenarekin gertatu legez, ordea, gerta liteke herri oroimenak bestelako bide batzuk hartzea. Adibidez, Diputazioan lehen ustelkeriaren susmoak zabaldu zirela, Xabier Agirre jauna Diputatu Nagusi zelarik; Kondoien Plaza egin baino hilabete batzuk lehenago. ■